

مبانی علم اقتصاد

تالیف:

سجاد ماندگانی

مدرس دانشگاه

سرشناسه : ماندگانی، سجاد، ۱۳۶۰-
 عنوان و پدید آور : مبانی علم اقتصاد /تالیف سجاد ماندگانی
 مشخصات نشر : تهران :راه نوین ۱۳۹۱
 مشخصات ظاهری : ۳۲۰ ص، نمودار
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۷۲-۰۳-۸
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 موضوع : اقتصاد
 رده بندی کنگره : HF۱۸۰/۱۷ ۱۳۹۱
 رده بندی دیویی : ۳۳۰
 شماره ثبت کتابخانه ملی : ۲۸۱۹۶۰۳

انتشارات راه نوین

مبانی علم اقتصاد

سجاد ماندگانی

چاپ و صحافی: پژمان

چاپ اول ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۷۲-۰۳-۸

قیمت: ۱۱۸.۰۰۰ ریال

فرآیند تولید کلی و جزئی به هر صورت بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فناشناسی: تهران، میدان انقلاب اسلامی، ابتدای خیابان کارگر جنوبی، کوچه رشتچی

شماره ۲۸، طبقه ۲، واحد ۵ تلفن: ۶-۶۶۵۷۴۱۱۵ ۶۶۹۱۳۹۸۸-۶۶۹۱۳۸۲۳

فصل یکم: مقدمه ای بر علم اقتصاد

۱۳	تعریف علم اقتصاد
۱۴	نیاز به عنوان مبنای رفتار اقتصادی
۱۶	عوامل تولید و کمیابی
۱۷	بازار
۱۸	مدار ساده اقتصادی
۱۸	منحنی امکانات تولید
۲۱	نظریه ارزش
۲۱	مسائل اساسی اقتصادی
۲۲	واحدهای تجاری و بازرگانی
۲۷	مقدمه ای بر سیر تحولات و عقاید اقتصادی
۲۷	سابقه ی عقاید اقتصادی در اسلام
۲۹	نکات مهم فصل
۳۰	تمرین و سئوالات تستی

فصل دوم: تقاضا، عرضه و تعادل

۳۷	تعریف تقاضا، قانون تقاضا، عوامل موثر بر تقاضا
۳۸	تابع تقاضا، جدول تقاضا
۳۹	منحنی تقاضا، تقاضای فرد و تقاضای بازار
۴۰	تغییر تقاضا
۴۳	تعریف عرضه، قانون عرضه، عوامل موثر بر عرضه، تابع عرضه
۴۴	جدول عرضه، منحنی عرضه
۴۵	تغییر عرضه، تعادل، شرط تعادل
۴۶	تغییر در نقطه ی تعادل
۴۷	نکات مهم فصل
۴۸	تمرین و سئوالات تستی

فصل سوم: کشش و کاربردهای آن

۵۹	تعریف کشش، کشش تقاضا
۶۰	کشش قیمتی تقاضا
۶۱	اندازه گیری کشش قیمتی تقاضا
۶۲	تقسیم بندی کالاها براساس کشش قیمتی تقاضا
۶۳	رابطه ی درآمد کل، کشش قیمتی تقاضا و قیمت

۶۳	موارد خاص کشش تقاضا نسبت به قیمت
۶۴	کشش متقاطع
۶۴	تقسیم بندی کالاها براساس کشش متقاطع
۶۵	رابطه ی درآمد کل (TR)، درآمد نهایی (MR)، کشش قیمتی تقاضا (E) و قیمت کالا (P)
۶۶	کشش درآمدی تقاضا
۶۸	نکات مهم فصل
۶۹	تمرین و سئوالات تستی
	فصل چهارم: رفتار مصرف کننده
۷۰	تعریف مطلوبیت، مطلوبیت کل (TU)، مطلوبیت نهایی (MU)
۸۱	منحنی های بی تفاوتی
۸۲	ویژگی های منحنی های بی تفاوتی
۸۲	نرخ نهایی جانشینی (MRS)
۸۲	خط بودجه
۸۴	انتقال خط بودجه
۸۵	چرخش خط بودجه، حالت های خاص بودجه
۸۵	تغییر در تعادل مصرف کننده
۸۶	شکل منحنی درآمد مصرف
۸۷	نکات مهم فصل
۸۸	تمرین و سئوالات تستی

فصل پنجم: رفتار تولید کننده

۹۹	نظریه رفتار تولید کننده
۹۹	تابع تولید
۱۰۰	تولید کل، تولید نهایی و تولید متوسط
۱۰۱	روابط بین AP_L , MP_L , TP_L
۱۰۵	نکات مهم فصل
۱۰۶	تمرین و سئوالات تستی

فصل ششم: هزینه

۱۱۷	مفهوم هزینه از نظر اقتصادی
۱۱۷	مفهوم هزینه فرصت با استفاده از منحنی امکانات تولید
۱۱۸	تقسیم بندی هزینه ها

۱۲۲.....	روابط بین منحنی های هزینه نهایی و هزینه متوسط
۱۲۳.....	نکات مهم فصل
۱۲۴.....	تمرین و سئوالات تستی

فصل هفتم: بازار

۱۴۱.....	بازار رقابت کامل
۱۴۱.....	ویژگی های بازار رقابت کامل
۱۴۲.....	تعادل ایستا
۱۴۳.....	منحنی تقاضای بنگاه در بازار رقابت کامل
۱۴۴.....	منحنی عرضه ی بنگاه رقابت کامل
۱۴۴.....	حداکثر سود یک بنگاه در کوتاه مدت
۱۴۶.....	بازار انحصاری
۱۴۷.....	تعریف بازار انحصار کامل فروش
۱۴۸.....	دلایل ایجاد انحصار
۱۴۸.....	قوانین دولتی
۱۴۹.....	اختراعات، انحصار مواد اولیه، انحصار طبیعی
۱۵۰.....	شرط حداکثر شدن سود بنگاهی که در بازار انحصار کامل فروش فعالیت می کند
۱۵۱.....	قاعده ی حداکثر شدن سود بنگاه انحصاری
۱۵۲.....	تعادل در بازار انحصاری
۱۵۲.....	مرز تعطیل بنگاه انحصاری در کوتاه مدت
۱۵۳.....	مقایسه ی بازار رقابت کامل با انحصار کامل
۱۵۴.....	نکات مهم فصل
۱۵۵.....	تمرین و سئوالات تستی

فصل هشتم: نحوه ی انجام فعالیت های اقتصادی در سطح کلان

۱۶۳.....	کارگزاران یا عاملان اقتصادی
۱۶۴.....	تقسیم بندی کالاها و خدمات در اقتصاد کلان
۱۶۵.....	نحوه انجام فعالیت های اقتصادی در یک اقتصاد دو بخشی
۱۶۷.....	نحوه انجام فعالیت های اقتصادی در یک اقتصاد سه بخشی
۱۶۹.....	تعادل در اقتصاد کلان
۱۷۰.....	تغییر ناخواسته در موجودی انبار
۱۷۱.....	نکات مهم فصل

تمرین و سؤالات تستی ۱۷۲

فصل نهم: حسابداری درآمد ملی

تولید ناخالص ملی (GNP).....	۱۸۳
تولید ناخالص داخلی (GDP).....	۱۸۴
تعریف خالص ملی (NNP).....	۱۸۵
درآمد ملی (GDP).....	۱۸۵
درآمد شخصی (PI).....	۱۸۵
درآمد قابل تصرف (DI).....	۱۸۶
محاسبه (GNP) به قیمت بازار و به قیمت عوامل.....	۱۸۶
محاسبه شاخص های حساب های ملی به شکل سرانه.....	۱۸۷
روش های محاسبه حساب های ملی.....	۱۸۷
روش ارزش افزوده یا روش تولید.....	۱۸۷
روش مخارج.....	۱۸۸
روش درآمدی.....	۱۸۹
نکات مهم فصل.....	۱۹۰
تمرین و سؤالات تستی.....	۱۹۱

فصل دهم: شاخص قیمت ها

کاربردهای شاخص قیمت.....	۲۰۷
نکات مهم فصل.....	۲۰۹
تمرین و سؤالات تستی.....	۲۱۰

فصل یازدهم: پول، بانک و سیاست پولی

تعریف پول.....	۲۱۹
مصرف ملی.....	۲۱۹
میل متوسط به مصرف و میل متوسط به پس انداز.....	۲۲۰
میل نهایی به مصرف و میل نهایی به پس انداز.....	۲۲۰
سایر عوامل مؤثر بر مصرف.....	۲۲۱
بازار پول و سیاست های پولی.....	۲۲۲
پیدایش پول.....	۲۲۲
تعریف پول.....	۲۲۳

۲۳۳	وظایف پول
۲۳۴	خصوصیات پول
۲۳۵	اعتبار، مؤسسات اعتباری و سیستم بانکی
۲۳۹	تقاضای پول
۲۳۹	انگیزه معاملاتی تقاضای پول
۲۳۰	انگیزه سفته بازی تقاضای پول
۲۳۳	عرضه پول
۲۳۳	پایه پولی
۲۳۵	ضریب تکاثر
۲۳۷	سیاست پولی
۲۳۷	ابزارهای سیاست پولی
۲۳۸	تعادل در بازار پول
۲۳۹	نکات مهم فصل
۲۴۰	تمرین و سؤالات تستی

فصل دوازدهم: تورم و بیکاری

۲۵۱	تعریف بیکار
۲۵۱	انواع بیکاری
۲۵۲	اشتغال، بیکاری و تورم
۲۵۴	تورم
۲۵۴	اندازه گیری تورم
۲۵۵	تورش (اریب) در اندازه گیری تورم
۲۵۶	علل تورم
۲۵۷	انواع تورم
۲۵۷	تورم رکودی
۲۵۸	راه حل مبارزه با تورم
۲۵۸	آثار تورم
۲۵۹	ثبات قیمت ها و جلوگیری از تورم
۲۶۰	نکات مهم فصل
۲۶۱	تمرین و سؤالات تستی

فصل سیزدهم: اقتصاد بین الملل

۲۷۱	اقتصاد بین الملل
۲۷۱	منطق مالیه بین المللی

۲۷۲	عرضه و تقاضای ارز
۲۷۲	تعیین نرخ ارز تعادلی
۲۷۴	نظام های ارزی
۲۷۶	منطق تجارت بین الملل
۲۷۶	تجارت در عهد مرکانتیلیسم
۲۷۷	نظریه مزیت مطلق
۲۷۹	نظریه مزیت نسبی
۲۸۰	منحنی امکانات تولید
۲۸۴	رابطه مبادله
۲۸۵	سازمان جهانی تجارت
۲۸۶	نکات مهم فصل
۲۸۷	تمرین

فصل چهاردهم: اقتصاد توسعه

۲۹۱	اقتصاد توسعه
۲۹۱	رشد و توسعه
۲۹۲	ویژگی های توسعه
۲۹۳	تقسیم بندی جوامع بر اساس سطح توسعه آن ها
۲۹۳	معیار و شاخص های توسعه
۲۹۳	تولید ناخالص داخلی (GDP)
۲۹۳	درآمد سرانه
۲۹۵	توزیع درآمد
۲۹۵	شاخص کیفیت فیزیکی زندگی
۲۹۶	شاخص توسعه انسانی (HDI)
۲۹۸	منابع رشد اقتصادی
۳۰۲	نقش سرمایه فیزیکی در توسعه
۳۰۴	استراتژی های توسعه اقتصادی
۳۰۷	نکات مهم فصل
۳۰۸	تمرین و سؤالات تستی

پیشگفتار

اقتصاد چگونگی تخصیص منابع کمیاب به خواسته ها و نیازهای نامحدود را در جامعه مطالعه می کند. چون منابع محدودتر از خواسته ها هستند، ما مجبور به انتخاب هستیم. باید انتخاب کنیم که کدامیک از نیاز را برآورده ساخته و از برآورده ساختن برخی دیگر چشم پوشی کنیم. بنابراین اقتصاد بررسی و مطالعه فرایند انتخاب است. اقتصاد علمی است که همه افراد یک کشور روزانه با آن روبرو هستند. بودجه کشور را به چه بخشهایی تخصیص دهیم؟ با چه کشورهایی رابطه تجاری داشته باشیم؟ قیمت سهام به چه دلیل سقوط کرده است؟ و نمونه ای از هزاران سؤال اقتصادی دیگر که شاید برای افراد یک جامعه ایجاد شود. در این کتاب سعی شده است که مطالب و مفاهیم به صورت ساده و روان نوشته شود تا در درک هر چه بهتر علم اقتصاد به خواننده کمک کند. این کتاب برای رشته های اقتصاد، مدیریت، حسابداری، علوم اجتماعی و سایر رشته ها تنظیم شده است.

جا دارد از جناب آقایان دکتر منصور زراء نژاد و دکتر علی اصغر اسفندیاری که افتخار شاگردیشان را در طول دوران تحصیل داشته ام، به پاس زحمات بی دریغشان کمال تقدیر و تشکر را به جا آورم. باشد که از همین جا بوسه ای بر دستان هوشمندشان زده باشم.

همچنین از شخصیت های علمی و خوشنام، آقایان مهران تریبیس، مسلم قاطبی، سید محمد باقر اخلاقی و عزت اله کیانی اساتید دانشگاه جامع آزاد اسلامی واحد شوشتر، دکتر شمس اله بهمنی ریاست محترم دانشگاه پیام نور اهواز، سزکار خانم فرشته نورعی مدیر برنامه ریزی دانشگاه پیام نور اهواز، آقای عیسی خسروی دهدزی معاونت محترم دانشگاه غیر انتفاعی کارون و دوستان گرانقدرم آقایان وحید شهبازی، عبدالحسین ادیب، حامد امیری، حسین مهدوی نژاد و احسان نامور به پاس کمکهای بی دریغشان کمال تقدیر و تشکر را دارم.

سجاد ماندگانی

تابستان ۱۳۹۱

S_mandegani@yahoo.com